

صو العلیم

شجاعت خلاقیت

مؤلف:

رولو می

ترجمه:

حسین کیانی

سرشناسه: می، رولو، ۱۹۰۹ - ۱۹۹۴م.

May, Rollo

عنوان و نام پدیدآور: شجاعت خلاقیت/ مولف رولو می؛ ترجمه حسین کیانی.

مشخصات نشر: تهران: دانژه، ۱۳۹۲.

مشخصات ظاهری: ۱۵۸ ص.

شابک: 978-600-250-055-7

وضعیت فهرست‌نویسی: فیا

یادداشت: عنوان اصلی: The courage to create.

یادداشت: واژه‌نامه.

یادداشت: کتاب‌نامه.

موضوع: خلاقیت

موضوع: خلاقیت هنری

شابک افزوده: کیانی، حسین، ۱۳۳۹ - مترجم

رده بنده: کنگره: ۱۳۹۲ ش ۸۴۴/۸ - BFF

رده بندی دیویی: ۱۵۳/۳۵

شماره کتابشناسی ملی: ۳۱۶۸۸۴۶

عنوان: شجاعت خلاقیت

مؤلف: رولو می

ترجمه: حسین کیانی

مدیر تولید: داریوش سلیمانی

صفحه آرای: گروه گرافیک ارشاد

ناشر: دانژه

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: طیف‌نگار

شمارگان: ۱۱۰۰ نسخه / قطع: رقعی

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۲

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۲۵۰-۰۵۵-۷

این اثر مشمول قانون حمایت مؤلفان و مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۳۸ است. هر کس تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه مؤلف (ناشر) نشر یا بخش یا عرضه کند مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

تهران: خیابان استاد مطهری - خیابان سلیمان خاطر (امیرتابک)، کوچه اسلامی، شماره ۴/۲

کدپستی: ۱۵۷۸۶۳۵۸۱۱ صندوق پستی: ۴۱۴۶-۱۴۱۵۵ تلفن: ۸۸۸۶۶۱۴۸ - ۸۸۸۶۲۵۴۳ تلکس: ۸۸۸۱۲۰۸۳

فروش اینترنتی و آشنایی با نشر دانژه در: www.iketab.com

info@danjeh.org

www.danjeh.org

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

۵		یادداشت مترجم
۷		پیشگفتار
۹		۱ شجاعتِ خلاقیت
۳۷		۲ ماهیت خلاقیت
۵۹		۳ خلاقیت و ضمیر ناهشیار
۸۳		۴ خلاقیت و رویارویی
۱۰۳		۵ کاهن دلفی در مقام درمانگر
۱۲۱		۶ دربارهٔ حدود خلاقیت
۱۳۵		۷ شور و تمنای قُرم
۱۵۳		یادداشت‌ها
۱۵۵		واژه‌نما
۱۵۶		موضوع‌نما
۱۵۸		نام‌نما

یادداشت مترجم

چو غنچه گر چه فرو بستگی است کار جهان تو همچو باد بهاری گره گشا می باش

خلاقیت یعنی خلق کردن و آفریدن خلاق اصلی خداوند است که این جهان و موجودات و به ویژه انسان را آفریده، پس بزرگ‌ترین آموزگار خلاقیت خود خداوند است، چرا که به مصداق آیه «كُلُّ يَوْمٍ هُوَ فِی شَأْنٍ» او هر روز در کاری است. اساساً بدون خلاقیت، هستی از هست بودنش ساقط می‌شود.

در وضعیت امروز کشور و برای داشتن تعامل و فعالیتی پویا و مؤثر در جهان مدرن، بیش از پیش به خلاقیت و شجاعت خلاقیت نیازمندیم تا به دور از هیاوه‌ی روزمره تلاش کنیم راهکارهای نوینی را در همه عرصه‌های زیست انسان بیابیم. خواندن این اثر می‌تواند دوباره طراوت خلاقیت و پویندگی را در ذهن و زبان ما پدیدار کند. در اینجا بی‌فایده نیست تا اشاره‌ای به زندگی و آثار رولو می‌نیز بنمایم.

رولو می یک روان‌شناس وجودگرا است که در سال ۱۹۰۹ در اوهایو، آمریکا متولد شد. لیسانس خود را در هنرهای زیبا در سال ۱۹۳۰ دریافت کرد و پس از آن به عنوان نقاش و معلم دوره گرد به سراسر اروپا سفر کرد. در این مدت در یکی از دوره‌های تابستانی آلفرد آدلر حضور یافت.

می در سال ۱۹۳۹ به آمریکا برگشت و به تحصیل الهیات پرداخت. در آنجا بود که با مکتب اگزیستانسیالیسم آشنا شد و بعد به روان‌شناسی علاقمند شد.

پل تیلیش، استاد و دوست می بود و می عنوان کتاب حاضر را به تأسی از کتاب شجاعتِ بودن پل تیلیش نامگذاری کرده است. رویکرد رولو می به روان درمانی، تلفیقی از مفاهیم روانکاوانه و مضامین وجودی است.

روان‌شناسان وجودی تحت تأثیر فیلسوفان وجودی از جمله کی‌یرکگور، نیچه، هایدگر، سارتر و بوبر بوده‌اند. چهار بنیانگذار برجسته روان درمانی وجودی عبارتند از: ویکتور فرانکل، رولو می، جیمز بوگنتالو و اروین یالوم. آثار برجسته وی عبارتند از: ۱- معنای اضطراب ۲- انسان در جستجوی خویش ۳- هنر مشاوره ۴- روان‌شناسی و تنگنای بشر ۵- عشق و اراده ۶- قدرت و معصومیت ۷- شجاعتِ خلّاقیت ۸- آزادی و سرنوشت ۹- کشف وجود ۱۰- در جستجوی زیبایی ۱۱- ندای اسطوره

در پایان برخورد واجب می‌دانم سپاسگزاری کنم از آقای دکتر سازمند، مدیریت محترم نشر دانژه که خود فردی فرهیخته و اهل دل است و مشوق من و امثال من در ترجمه چنین اثری بوده‌اند و به حال فرهنگ و بالندگی این سرزمین دل می‌سوزانند. و تشکر می‌کنم از حروف نگاران و دست اندرکاران آماده‌سازی کتاب که رنج حروف نگاری کتاب را از روی متن دستنویس و در جاهایی دشوار خوان اینجانب برخورد متحمل شد. توفیق هر چه بیش‌تر اهل فرهنگ را در این مسیر توانسوز از خداوند بزرگ خواستارم.

هر چه هست از قامت ناساز بی‌اندام ماست ورنه تشریف تو بر بالای کس کوتاه نیست

پیشگفتار

همه عمر ذهنم با پرسش‌های جذاب و فریبندهٔ خلاقیت درگیر بوده است. چرا اندیشه‌ای اصیل در علم و هنر در لحظه‌ای خاص از ضمیر ناخودآگاه ما شکفته می‌شود؟ رابطه بین استعداد و عمل خلاق، و بین خلاقیت و مرگ چیست؟ چرا رقص یا حرکتی بدون کلام لذتی آن چنان به ما می‌بخشد؟ چرا هومر در مواجهه با چیزی به عظمت جنگ تروا، آن را در قالب منظومه شعری در آورد که به رهنمونی برای علم اخلاق در کل تمدن یونان بدل شد؟

من این پرسش‌ها را به عنوان کسی که در حاشیه ایستاده مطرح نکرده‌ام، بلکه در مقام کسی می‌پرسم که خودش دستی در هنر و علم داشته است. این پرسش‌ها را از میان تب و تاب خودم بیرون آورده‌ام، برای مثال، با نگاه کردن به دو رنگ بر روی کاغذ که در هم آمیخته می‌شوند و به رنگ سوم غیرمنتظره‌ای تبدیل می‌شوند. آیا این ویژگی ممتاز موجود بشر نیست که در کوران تکامل نژادی، لحظه‌ای درنگ می‌کند تا آن گوزن و گاو کوهان دار سرخ و قهوه‌ای رنگ را بر روی دیوارهای لاسکو^۱ یا آلتامیرا^۲ نقاشی کند که هنوز هم وجود ما را سرشار از تحسین و حیرت می‌کنند؟ آیا می‌توان فرض کرد که درک و دریافت زیبایی، خودش راهی به سوی حقیقت است؟ آیا می‌توان تصور کرد که «ظرافت»^۳ - واژه‌ای که فیزیکدانان برای توصیف کشفیات خود استفاده می‌کنند،

کلیدی برای گشودن واقعیت غایی است. آیا جیمز جویس درست می‌گوید که هنرمند «وجدانِ خلق ناشدهٔ بشریت» را می‌آفریند؟

فصل‌های این کتاب بخش کوچکی از تأملات مرا شکل می‌دهند. مطالب کتاب ابتدا به صورت درسگفتار در دانشگاه‌ها و دانشکده‌ها ارائه شد که من همواره در چاپ و انتشار آن‌ها تردید داشتم چون به نظرم ناقص بودند و راز خلقت هنوز هم باقی است. سپس دریافتم که این کیفیت «ناتمام» همواره باقی خواهد بود و این مسئله در واقع بخشی از خودآفریند خلاقیت است. این برداشت با این واقعیت همراه شد که بسیاری از کسانی که در این درسگفتارها حضور داشتند به اصرار از من خواستند تا آن‌ها را منتشر کنم.

عنوان کتاب را از کتاب پل تیلیش^۱ به نام شجاعتِ بودن^۲ گرفته‌ام و خوشحالم که دین خود را به او ادا می‌کنم. آدمی نمی‌تواند در خلأ وجود داشته باشد. ما هستی خویش را با خلق کردن ابراز می‌کنیم. خلاقیت پیامد ضروری هستی است. به علاوه، واژهٔ شجاعت در عنوان کتابم، غیر از چند صفحه اول فصل نخست، به آن نوع خاص از شجاعت دلالت دارد که برای عمل خلاق، اساسی و ضروری است. در بحث‌های خلاقیت به این موضوع کم‌تر اعتنا شده و حتی کم‌تر درباره‌اش مطلبی نگاشته شده است.

در اینجا لازم است از دوستانی که همه یا بخشی از دستنوشته‌هایم را خوانده و دربارهٔ آن اظهارنظر کرده‌اند سپاسگزاری کنم: آن‌هاید^۳، ماگدا دنس^۴ و الینور روبرتس^۵.

نگارش این کتاب بیش از آن که تصورش را کنم برای خودم لذت بخش بود، چون موجب شد تا دوباره دربارهٔ همه این پرسش‌ها تأمل کنم. فقط امیدوارم این کتاب به همان اندازه که به اینجانب هنگام نگارش لذت داد برای خوانندگان نیز لذت‌بخش باشد.

1 – Paul Tillich
4 – Magda Denes

2- The Courage to Be
5- Elinor Roberts

3- Ann Hyde